

Henseende har været den ærede Ministers Mening; jeg har tidligere troet, det var hans Mening, at Haandværkerne paa Landet skulde være udelukkede fra at etablere sig i de 4 Aar, men idag har den ærede Minister udtalt, at det er hans Mening, at de ved ministeriel Bevilling kunne faae Lov til at etablere sig. Dertil skal jeg imidlertid tillade mig at bemærke, at det kan være slem nok, at de skulle være bundne til at have Amtmandens Bevilling, men at man dog ikke i disse 4 Aar bør paalægge dem den yderligere Byrde, Tidspilbe og Uleilighed, som er forbunden med at faae Ministeriets Tilladelse. Ogsaa i denne Henseende vilde man, naar man skulde følge den Fremgangsmaade, den ærede Minister har forudsat, gjøre et mærkeligt Tilbagekridt, og dog har Ministeren tidligere sagt, at man ikke i noget Punkt skulde gaae tilbage. Jeg antager derfor, at det ærede Thing vil vedtage den Tilføjning, som er foreslaaet til § 95, at Amtmanden, der hidtil har havt Myndighed til at meddele Bevilling til at kunne etablere sig paa Landet, ogsaa i disse 4 Aar faaer Myndighed dertil. En anden Sag er det med de Haandværkere paa Landet, der strax ville udøve Ræringen i det Omfang, hvortil de efter denne Lov senere ville være berettigede, thi de maae naturligtvis ansøge Ministeriet om Bevilling; men, naar de i Dvergangstiden ikke ønske Ret til Andet end det, hvortil de hidtil have kunnet erhverve Ret ved Bevilling af Amtmanden, saa er det efter min Mening urigtigt at paalægge dem denne forøgede Byrde. Det fremgaaer jo ogsaa klart af Udtrykkene i Endringsforslaget,

at det heller ikke har været Meningen at give Amtmandens Bevillingsmyndighed en større Udstrækning end hidtil, thi der staaer jo udtrykkelig: „den Amtmanden nu tilkommende Myndighed“; men Amtmanden har jo ikke Ret til at give Bevilling til at udøve Haandværk i større Udstrækning end den, som ved Lovgivningen er tilladt, og, dersom han giver en anden Bevilling, saa overskrider han sin Myndighed. Jeg troede, at dette var Noget, som en navnlig i dette Capitel saa løvlær Mand som den ærede Ordfører ikke kunde overse.

Hammerich: Thingets Stilling i det Hele med Hensyn til den foreliggende Lov er saaledes, at man paa den ene Side er stemt for Udførelsen af Grundlovens Løfte om fuld Ræringsfrihed, men at man paa den anden Side vil tage billig Hensyn til de nuværende Ræringsdrivendes Læve. Jeg maa tilstaae, at dette sidste Hensyn ikke har saa Lidt at sige for mig. Her foreligger nu et Forslag, der synes at være til Gunst for de nuværende Ræringsdrivende. Der har tidligere foreligget et lignende, nemlig dengang det blev foreslaaet, at Duellighedsprøverne skulde vedblive, men dette Forslag vilde efter min Mening, hvis det var blevet vedtaget, kun have forkludret Loven, uden at frembringe videre Gavn for Bedkommende; ja, jeg troer, at det endog vilde være blevet tilbageviist af dem med Haan, naar dog de øvrige Bestemmelser angaaende Ræringsfrihed bleve satte i Værk. Det er derimod ikke saa klart for mig, at det Samme vil være Tilfældet med det nuværende Forslag om at forlænge Dvergangstiden.